

**DEKORATIV VA AMALIY SAN'AT AMALIYOTIDA TALABALARNING
BADIY VA IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK ASOSLARI**

Xaytmetov Dilshodjon To'raevich

*Kamoliddin Behzod nomidagi milliy rassomlik va dizayn instituti,
"Amaliy bezak san'ati" kafedراسi mudiri*

Annotatsiya: talabalarning badiiy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda ijobiy natijalarga erishishga imkon beradigan oliy o'quv yurtlarida faol o'qitish usullarini amaliyotga joriy etish, shuningdek, jahon tajribasidan foydalangan holda badiiy ta'limni rivojlantirish bo'yicha muhim ishlarni amalga oshirish.

Аннотация: внедрить на практике методы активного обучения в высших учебных заведениях, позволяющие добиться положительных результатов в развитии художественно-творческих способностей студентов, а также провести значительную работу по развитию художественного образования с использованием мирового опыта.

Abstract: to put into practice the methods of active learning in higher educational institutions, allowing to achieve positive results in the development of artistic and creative abilities of students, as well as to carry out significant work on the development of art education using world experience.

Kalit so'zlar: texnologiya, badiiy ta'lim, san'at, qobiliyat, tadqiqot, ijodiy faoliyat, ta'lim, amaliy dizayn.

Ключевые слова: технология, художественное образование, искусство, способности, исследование, творческая деятельность, воспитание, практическое оформление.

Keywords: technology, art education, art, abilities, research, creative activity, education, practical design.

Hozirgi vaqtda ta'limning samarali mexanizmlarini joriy etish oliy ta'lim tizimida o'sib kelayotgan yosh avlodlarni tarbiyalashda intellektual va ma'naviy-axloqiy rivojlanishni sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarishning eng muhim vazifasidir. Shuningdek, u o'quv jarayonida innovatsion o'qitish usullari va shakllaridan foydalanishga yordam beradi.

San'at va hunarmandchilik amaliyotida paydo bo'lgan sharoitlar, shuningdek o'qituvchining kasbiy rivojlanishining mazmuni, shakllari, shuningdek amalga oshirish mexanizmlari qayta ko'rib chiqilishi kerak va to'g'ridan-to'g'ri ushbu jarayonda ko'plab o'zgarishlar yuz beradi. Xususan, hozirgi vaqtda amaliy san'at va hunarmandchilikni o'qitishni takomillashtirishga qaratilgan tadbirlarni amalga oshirish maqsadida amaliy

san'at o'qituvchilarini o'qitish shakllari va mazmunini uslubiy tomondan takomillashtirish zarurati mavjud.

Shuni ta'kidlash kerakki, mamlakatimiz mustaqillikka erishganidan keyingi yillarda hukumatimiz badiiy ta'limga ham katta e'tibor qaratmoqda. Hozirgi vaqtda davlatimizda amalga oshirilayotgan ta'lim islohotlari to'g'ridan-to'g'ri bozor munosabatlariga o'tish jarayonini hisobga olgan holda amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlar pedagogik ta'lim tizimida o'qitish imkoniyatlarining tubdan yaxshilanishiga, shuningdek, jamiyatning g'ayritabiiy rivojlanishi sharoitida xalqaro ta'lim muhitiga mos keladigan uzluksiz pedagogik ta'lim tizimini yaratishga olib keladi.

Avvalo shuni ta'kidlash kerakki, ta'lim mazmunini chuqurlashtirish va kengaytirish va uni to'ldirish, innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim sifatini oshirish g'oyasi ta'limdagi eng asosiy masala sifatida qo'yilgan. Ushbu tarkibga nafaqat bilim, ko'nikma va malakalar, balki umuminsoniy madaniyat, shuningdek, o'quvchilarning badiiy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish orqali milliy qadriyatlarga, atrof-muhitga munosabat va bundan tashqari, amaliy bezatish san'ati ham kiritilishi mumkin. usta talaba.

Amaliy dekoratsiya san'ati ta'limdagi o'zgarishlar, innovatsiyalarning o'ziga xos xususiyatlari, professorlarning kasbiy imkoniyatlari, innovatsiyalarga intilish, innovatsiyalarning o'ziga xos xususiyatlari bilan belgilanadi. M. M. Levina, V. A. Slastenin, M. Y. Vilenskiy, o'zbek olimlari N. Saydaxmedov, U. Tolipov, J.G. Yoshidov, N. N. Asixodjayeva, R. J. Ushbu muammolarni hal qilish uchun Ishmuhamedov va boshqa olimlar tomonidan ko'plab tadqiqotlar olib borildi va zamonaviy ta'lim jarayonlarida ham o'rganildi.

San'at va hunarmandchilik sohasida, mamlakatimizning barcha ta'lim jabhalarida bo'lgani kabi, ushbu badiiy ta'limni rivojlantirish bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borildi. Oliy o'quv yurtlarida talabalarning ijodiy faolligini rivojlantirishda ijobiy natijalarga erishishga imkon beradigan faol o'qitish usullarini amaliy joriy etish bo'yicha muhim ishlar amalga oshirildi. O'sha paytda R. K. Rajabov ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun "master-shogird" tizimi bo'yicha talabalar bilan individual ishlashga e'tibor qaratgan, B. B. Boymetov treninglarda asosan milliy namunalar bo'lgan taomlarni taklif qilgan.

Ta'kidlanishicha, "pedagogik texnologiyaning roli, birinchi navbatda, olingan nazariy bilimlar va keyinchalik olingan bilim va ko'nikmalar o'rtasida mustahkamlash ketma-ketligining paydo bo'lishi bilan belgilanadi". S. F. Abdirasilov Tomonidan. K. M. Gulomovning ilmiy-tadqiqot ishlari keyingi safar ta'lim jarayoniga innovatsion texnologiyalarni keng joriy etishga qaratilgan. ta'lim mazmunini boyitadigan, uni takomillashtiradigan va talabalar tomonidan bilimlarni chuqur o'zlashtirishni tezlashtiradigan o'quv jarayoni hamkorlik va individual ta'lim muammolarini, shuningdek, ta'limni har tomonlama loyihalashtirish muammolarini hal qiladi. Ushbu

jarayonda shaxs o'z e'tiborini, fikrini va hissiy tajribalarini hozirgi paytda o'z ishining samaradorligiga yo'naltiradi. O'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro munosabatlar hamkorlikka bo'lgan munosabatni, "usta talaba" tizimini shakllantirishga olib keladi. Men o'qituvchining ijrosidagi ijodiy kompozitsiyadan va u erishgan yutuqlardan mamnunman. Va ma'lum bir muvaffaqiyatga erishish yangi kuch, o'z iste'dodiga ishonish omili bo'lib xizmat qiladi. Shaxsning manfaatlari jamiyat manfaatlari bilan tobora uyg'unlashib bormoqda.

Talabalar badiiy ta'limda tobora bir - biriga bog'liq bo'lib bormoqda-ularning bilim va ko'nikmalarni egallashi va amaliy bezatish san'atiga qiziqishi. Talabalar uchun ishlab chiqilgan materiallarning mazmuni, shuningdek zamonaviy o'qitish usullarini o'zlashtirish, ularning o'rnida talaba yoshlarning yangicha fikrlash, o'z mutaxassisligi bo'yicha tadqiqotlar o'tkazish, axborot texnologiyalarini kashf etish, asoslash, joriy etish, ularga vosita sifatida munosabatda bo'lish ko'nikmalarini rivojlantiradi. bilim olish imkoniyatlari, ijodiy tajriba mustaqil ravishda ortadi. Zamonaviy davrda ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish talabalarning san'at va hunarmandchilik asarlarini mustaqil idrok etish ko'nikmalarini shakllantirishni tezlashtiradi. Dekorativ-amaliy san'at amaliyotida yangi zamonaviy pedagogik innovatsion texnologiyalardan faol foydalanish tala-balardagi amaliy san'at asarlarini mustaqil idrok etish qobiliyatini shakllantirishga, axborot-texnologik faoliyatni rivojlantirishga, bilim va ko'nikmalarning ma'naviy-axloqiy tomonida yanada yuqori natijalarga erishishga yordam beradi.

Oliy ta'limda, bundan tashqari, badiiy ta'lim samaradorligini oshirish, talabalarning nazariy bilimlarini mustahkamlash, ko'nikma va malakalarni rivojlantirish, badiiy va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish, o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish maqsadida bilim olish jarayonida zamonaviy yangi pedagogik innovatsion texnologiyalardan foydalanish dolzarb masalalardan biridir. oliy ta'lim muammolari. bugungi kunda bu hayotiy zarurat hisoblanadi. Zamonaviy ta'limni kompyuter texnologiyalarisiz tasavvur etib bo'lmaydi. Badiiy ta'limda yangi g'oyalarni rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining o'rnini beqiyos. Axborot texnologiyalari talabalarda yuqori sifatli bilimlarni olish, axborot manbalarini qulay izlash va badiiy ta'limni rivojlantirishga mas'uliyatli yondashuv kabi hissiyotlarni shakllantiradi.

Ushbu texnologiyalarni o'quv jarayonida qo'llash orqali u kadrlar tayyorlash uchun mo'ljallangan ta'lim mazmunida sifatli ijobiy o'zgarishlarni ta'minlaydi. Barkamol avlodni tarbiyalashda zamonaviy pedagogik texnologiyalarda innovatsiyalardan foydalanishga asoslangan badiiy ta'lim jarayoni etuk malakali ijodkorlarni, shuningdek malakali ijodiy mutaxassislarni tayyorlash uchun ijtimoiy buyurtma yuqori darajada to'liq amalga oshirilishiga olib keladi.

Adabiyotlar

1. Anisimov N. M. integratsiyalashgan ta'lim sharoitida talabalarning ijodiy faoliyatini faollashtirish. M.: LGPU, 2004 yil. 201s.
2. Antonov A. F. texnik mehnatni me'yorlash. Toshkent shahri. 1978. 58-sahifa.
3. Aristotel. - qaniydi? 4 jildli kompozitsiya. M. 1975 yil. 67-sahifa.
4. V. V. Stasov muzeyi arxivi, f.204, op.1, D. Z, 21-sahifa.
5. Asmus V. F. Platon Tomonidan. M., 1969 yil. 212-sahifa.
6. Asmus V. F. Immanuel Kant Tomonidan. M., 1973 yil. 504 s.
7. Babanskiy yu. k. optimallashtirish jarayonini o'rganish. M., 1989 yil. 192 s.
8. Babanskiy yu. K. tanlangan pedagogik asarlar. M., 1989 yil. S.
9. Belozertsev E. P. rus maktabining tasviri va ma'nosi. Ta'limning amaliy falsafasi bo'yicha insho. Volgograd: O'zgarish. 2000. 461 s.
10. Belozertsev E. P. ta'limning tarixiy va madaniy hodisasi. Qarang: Yuridik markaz. Matbuot. 2004 704s